

KRONIKA
KALISKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK
SOCIETAS SCIENTIARUM A C LITTERARUM CALISIENSIS

Rok 2018

12 stycznia – w kaliskim ratuszu miało miejsce spotkanie noworoczne, na którym wśród parlamentarzystów, samorządowców, duchownych, przedsiębiorców, ludzi kultury i nauki, przedstawiciele służb mundurowych i organizacji społecznych zaproszeni zostali również prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk prof. Krzysztof Walczak, wiceprezes prof. Ewa Andrysiak oraz wiele znaczących postaci będących członkami tego stowarzyszenia.

Styczeń – ukazał się trzeci zeszyt z cyklu „Obrazki z dziejów oświaty w Wielkopolsce Wschodniej”, autorstwa prof. Piotra Gołdyna. Publikacja przedstawia 25 opowiadań ukazujących życie poszczególnych nauczycieli, uczniów oraz dzieje działalności placówek oświatowych. Łącznie w wydanych do tej pory trzech zeszytach znajdujemy 75 podobnych opowieści, które tworzą swoistą historię poszczególnych szkół i organizacji oświatowych, działających na terenie Wielkopolski Wschodniej.

18 stycznia – w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa we Wrocławiu odbyło się spotkanie naukowe zorganizowane przez Polskie Towarzystwo Bibliologiczne, na którym prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk prof. Krzysztof Walczak wygłosił referat pt. „Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i jego biblioteka – w 30-lecie działalności”. Wykładowi towarzyszył pokaz multimedialny autorstwa mgr Ewy Obały. Na spotkanie przybyła także delegacja członków KTPN w składzie: prof. Ewa Andrysiak, dr Bogumiła Celer, Ewa Obała, Marcin Mikołajczyk.

19 stycznia – w kaliskim ratuszu władze miasta podsumowały działania, które złożyły się na obchody Roku Stefana Szolca-Rogosińskiego i zaprosiły członków Komitetu Obchodów, w których skład wchodził prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk prof. Krzysztof Walczak, otrzymali oni podziękowania za zaangażowanie i wkład pracy w popularyzację wiedzy o życiu i dokonaniach kaliskiego podróżnika.

28 stycznia – w Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu odbyło się spotkanie z cyklu FOTOPLASTIKON, w którym wystąpił Makary Górzyński promując Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk z wykładem pt. „Ogród cywilizacji. Park kaliski na przełomie XIX- XX wieku okiem historyka”.

19 lutego – wyszła z drukarni książka o zasłużonym dla Kalisza architekcie pt. „Albert Nestrypke : propagator architektury modernistycznej w Kaliszu”, napisana

przez dr Joannę Bruś. Jest to monografia opisująca proces odbudowy miasta po pierwszej wojnie światowej, do której przyczynił się w dużej mierze bohater publikacji. Autorka przedstawia losy tej postaci i pokazuje efekt wieloletnich badań związanych z projektami architektonicznymi Nestrypke oraz ich realizacjami. Książka zawiera wiele zdjęć rodzinnych, jak i projektów budynków.

2 marca – w Sali Recepcyjnej kaliskiego ratusza miała miejsce promocja książki „Albert Nestrypke : propagator architektury modernistycznej w Kaliszu” autorstwa dr Joanny Bruś, historyka sztuki i architektury. Twórczyni publikacji zgromadzonym licznie osobom przedstawiła życie i dzieło, jakie po sobie pozostawił kaliski architekt. Zbierając na temat tej postaci materiały, sięgając po rozliczne projekty i plany budynków oraz dokumentując aktualny ich stan, autorka wykonała ogromną pracę, której podsumowaniem była obrona pracy doktorskiej i wydana książka. Spotkaniu towarzyszyła wystawa o Albercie Nestrypce przygotowana przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. Adama Asnyka w Kaliszu.

14 marca – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk zebrał się Zarząd, na którym m.in. wybrano nowy skład Komisji Naukowej (przew. prof. Artur Kijas, sekr. mgr Marcin Mikołajczyk) oraz Komisji Biblioteczno-Wystawowej (przew. prof. Ewa Andrysiak, sekr. mgr Ewa Obała).

17 marca – w Tarasach Zimowych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego odbyło się XXX Walne Zgromadzenie Sprawozdawcze Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Podczas spotkania prezes prof. Krzysztof Walczak podsumował kolejny rok działalności stowarzyszenia i przedstawił plany na przyszłość. Rozliczenia finansowego dokonała Komisja Rewizyjna, a członkowie zatwierdzili jednogłośnie wszystkie przedstawione uchwały. Obradom towarzyszył pokaz multimedialny autorstwa Ewy Obały, uczestnicy mogli zapoznać się także z najnowszymi wydawnictwami Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

w marcu – ukazał się piąty tom czasopisma wydawanego przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Państwową Wyższą Szkołę Zawodową im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu pt. „Studia Kaliskie”. Tom ten, stanowi kontynuację prac Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych kaliskiej uczelni i jest poświęcony problematyce zarządzania. Został przygotowany pod red. doc. dr. Jana Frąszczaka i są w nim tematy wielowątkowe, dotyczące gospodarki, rozwoju regionalnego, kierowania procesami miejskimi, rewitalizacji, rynku nieruchomości, logistyki, ochrony obiektów wojskowych itp. Autorami publikacji są wykładowcy kaliskiej uczelni zajmujący się problematyką zarządzania, bezpieczeństwem oraz obronnością państwa.

10 kwietnia – wyszły z druku „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk” nr 17, pt. „W kręgu kaliskich badań nad sztuką i kulturą artystyczną (2)” pod red. dr Iwony Barańskiej. Edycja jest kontynuacją tomu 12. „Zeszytów KTPN” i występują w nim tematy problematyki ochrony zabytków, historii obiektów takich jak greckie cerkwie w Kaliszu, hotelarstwo do 1945 r., sprawy odkrycia polipytyku, spojrzenie na witraże w katedrze, plany regulacyjne miast oraz badania nad twórczością i sztuką: H. Wieniawskiego, M. V. Verevkiny,

T. Kulisiewicza, A. Niekrasza. Poza tym można przeczytać o wystawie kościelnej z 1931 r. i rękopisach A. Chodyńskiego odnalezionych w Archiwum Diecezjalnym we Włocławku. Autorzy zagadnień zawartych w tomie siedemnastym to w większości działacze Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN. Pozostałe artykuły to recenzje, sprawozdania, sprawy towarzystwa i noty pośmiertne.

10 maja – w Bibliotece Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu została zorganizowana promocja 17. tomu „Zeszytów Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, zatytułowanego „W kręgu kaliskich badań nad sztuką i kulturą artystyczną (2)”, pod red. dr Iwony Barańskiej. Czasopismo to przynosi kilkanaście tekstów, głównie poświęconych problematyce historii sztuki i architektury w regionalnym kontekście tych zagadnień oraz sprawy Stowarzyszenia KTPN. Spotkanie poprowadziła przewodnicząca Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN i red. wydanego tomu dr Iwona Barańska, dziękując autorom i osobom zaangażowanym w powstanie tej publikacji. Przybliżyła również poszczególne artykuły, a o ich treści mówili także ich twórcy. Na promocję przybyło wielu członków KTPN oraz zainteresowanych gości, wśród nich Grażyna Dziedzic - naczelnik Wydziału Kultury i Sztuki, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Kaliszu.

10 maja – w Domu Katolickim w Ostrowie Wlkp. odbyła się promocja książki „Wspomnienia z kulturkampfu” ostrowskiego proboszcza i budowniczego fary ks. Walentego Śmigiełskiego, której towarzyszył wykład prof. dr. hab. Jerzego Pietrzaka - członka Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. W spotkaniu wzięła udział dość liczna delegacja KTPN.

11 maja – opuściła drukarnię książka Marcina Mikołajczyka pt. „Grecka wspólnota w Kaliszu”. Autor (kierownik działu magazynów i konserwacji zbiorów Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, wiceprezes Towarzystwa Miłośników Kalisza, członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego, Polskiego Towarzystwa Historycznego oddział w Kaliszu, Towarzystwa Opieki nad Zabytkami w Kaliszu i Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu) interesuje się historią Kalisza i regionu, a szczególnie zajmuje się tematyką mniejszości narodowych i religijnych, w tym losami przybyszów z Grecji. W swej publikacji omówił rolę wychodźstwa greckiego na przestrzeni wieków w Polsce, Wielkopolsce i w Kaliszu w różnych aspektach działalności imigrantów i współżycia z mieszkańcami naszego kraju.

11 maja – do udziału w kaliskich obchodach Dnia Bibliotekarza, które zorganizowane zostały przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. Adama Asnyka w Kaliszu, zaproszeni zostali jako honorowi goście – prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk prof. Krzysztof Walczak i wiceprezes prof. Ewa Andrysiak. Uroczystość rozpoczęła się od złożenia kwiatów przy pomniku Adama Asnyka i przy pomniku książki, po czym dokonano łącznie z władzami Kalisza uroczystego otwarcia pierwszej plenerowej biblioteczki uwolnionych książek, do której KTPN ofiarowało kilka swoich kaliskich wydawnictw.

11-12 maja – na Głównym Rynku w Kaliszu, podczas Festiwalu Sztuki i Nauki, udział wzięło Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, promując swoją ofertę wydawniczą.

22 maja – w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu, w auli Domu Pielgrzymia miała miejsce prezentacja reprintu książki „Cuda y łaski za przyczyną y wzywaniem Mniemanego Oycy Jezusowego Józefa Świętego...” z 1780 r. Zebranych gości powitał ks. prałat Jacek Plota, po czym wykład pt. „Edycja dzieła X. Stanisława Kłossowskiego i jej losy z perspektywy bibliologicznej” miała dr Bogumiła Celer (członek Zarządu KTPN) oraz o „Kaliskiej księdze cudów i łask jako źródło badań historycznych” mówiła dr Ewa Andrzejewska.

30 maja – podczas Sesji Rady Miejskiej w Kole wyróżniony Odznaką Honorową „Za zasługi dla Województwa Wielkopolskiego” został dr Krzysztof Witkowski (członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk), który otrzymał ją za całokształt działalności zawodowej, a szczególnie za wkład i zaangażowanie w rozwój kultury Wielkopolski.

8 czerwca – w Sali Koncertowej im. prof. Jerzego Rubińskiego Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu, odbyła się Uroczysta Sesja Rady Miasta, na której zostali uhonorowani przez władze miasta m.in. członkowie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk: Tadeusz Krokos (Honorowy Obywatel Miasta Kalisza) i Kazimiera Sitarz (Nagroda Miasta Kalisza).

9-10 czerwca – podczas XIII Zjazd Absolwentów Kaliskich Szkół Handlowych i Ekonomicznych, została odznaczona medalem „Zasłużony Absolwent Szkół Handlowych i Ekonomicznych w Kaliszu” prof. Ewa Andrysiak (wiceprezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk).

11 czerwca – zmarł dr. med. Kazimierz Rogacki, specjalista chirurgii ogólnej i wieloletni Ordynator Oddziału Chirurgicznego I w Kaliszu. Pan doktor był od 1988 członkiem Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, a za swoje dokonania został odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, odznaką Zasłużony dla Miasta Kalisza oraz Zasłużony Pracownik Służby Zdrowia.

14 czerwca – w Villi Calisia podsumowano konkurs „Ad fontes! Odkrywamy tajemnice Kalisza i regionu kaliskiego”, organizowany corocznie przez Archiwum Państwowe w Kaliszu. Zwycięzcy otrzymali nagrody od wielu stowarzyszeń i instytucji, a wśród nich Nagrodę Główną Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk otrzymali: Julia Sotek, Oliwia Kelner, Kacper Górski ze Szkoły Podstawowej Nr 1 w Kaliszu. Wręczenia dokonała Jadwiga Miluška-Stasiak (skarbnik Kaliskiego towarzystwa Przyjaciół Nauk).

14 czerwca – prof. Piotr Gołdyn (członek Zarządu KTPN) otrzymał „Medal za zasługi na rzecz wolności”, który przyznany został przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce i Towarzystwo Samorządowe w Koninie.

19 czerwca – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk miało miejsce posiedzenie naukowe, na którym wystąpił Maciej Błachowicz z referatem pt. „Kaliskie lata ks. Ignacego Przybylskiego”. Przedstawił on zebrane materiały na temat postaci wybitnego księdza, proboszcza kościoła św. Mikołaja w Kaliszu (od 1818 r.) i rektora szkół kaliskich. Prelegent podjął się też, na podstawie kilku źródeł, określenia miejsca pochówku, które

najwiarygodniej podaje znany historyk kaliski Adam Chodyński. Po wykładzie rozgorzała wśród słuchaczy dyskusja m.in. na temat szczegółowej biografii duchownego, a także w sprawie przejętego przez kaliską szkołę pojezuickiego księgozbioru dawnego kolegium.

20 czerwca – w konkursie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o nagrodę za najlepszą publikację o Wielkopolsce w roku 2017, nominowano kilka książek, w tym dwie wydane przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk: „Albert Nestrypke : propagator architektury modernistycznej w Kaliszu” Joanny Bruś i „Dziewiętnastowieczny Teatr Miejski w Kaliszu : architektura i polityki kulturowe na peryferiach imperium” Makarego Górzyńskiego.

26 czerwca – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk odbyło się posiedzenie Zarządu, na którym oprócz omawianych wielu spraw przyjęto nowego członka KTPN i zdecydowano o usunięciu 11 członków (nieaktywnych i niepłacących składek).

29 czerwca – w siedzibie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk miało miejsce wręczenie nagród konkursu zorganizowanego przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka oraz Towarzystwa będącego gospodarzem uroczystości na najlepszą książkę poświęconą Wielkopolsce, wydaną w 2017 r. Na konkurs nadesłano około sto publikacji, spośród których wybrano dziesięć najlepszych. W tej liczbie w kategorii literatury naukowej znalazły się dwie edycje wydane przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i są to: „Albert Nestrypke : propagator architektury modernistycznej w Kaliszu” dr Joanny Bruś (historyka sztuki, nauczycielki i członka KTPN) oraz „Dziewiętnastowieczny Teatr Miejski w Kaliszu. Architektura i polityki kulturowe na peryferiach imperium” Makarego Górzyńskiego (historyka architektury, doktoranta Uniwersytetu Warszawskiego, członka KTPN). Ostatecznie pierwsze miejsce zdobyła publikacja Makarego Górzyńskiego omawiająca losy powstania i zniszczenia dziewiętnastowiecznego teatru kaliskiego w kontekście działań inicjatora budowy, gubernatora Michała Piotrowicza Daragana, a na jej temat laudację wygłosił członek kapituły nagrody, prof. Piotr Korduba, dyrektor Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

Wręczenia nagrody głównej Makaremu Górzyńskiemu i dyplomów dziewięciu pozostałym laureatom dokonał Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak wraz z prezesem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk prof. Andrzejem Gulczyńskim. Dyplom otrzymało także wydawnictwo zwycięskich książek, czyli Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, które reprezentował prezes prof. Krzysztof Walczak.

5 lipca – ukazało się dwieście ósme wydawnictwo Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk „Polonia Maior Orientalis : studia z dziejów Wielkopolski Wschodniej” t. V, pod red. prof. Piotra Gołdyna. Zawiera ono 15 artykułów, które tematyką osadzone są w XX w. lub odnoszą się do XIX w. i dotyczą Kalisza oraz regionu.

20 lipca – zmarła dr Honorata Skoczylas-Stawska, językoznawca, badaczka gwary wieluńskiej, Honorowy Obywatel Wielunia i od 1988 r. członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

26 lipca – wyszła do druku kolejna książka z serii „Kaliszanie” autorstwa prof. Ewy Andrysiak i mgr Henryki Karolewskiej pt. „Felicja Łączkowska (1859-1932) : nauczycielka i działaczka społeczna”. W tomiku tym przedstawiona została pierwsza kobieta, zasłużona kaliszanka, emancypantka, działaczka społeczna i oświatowa, która prowadziła w latach 1890-1914 w Kaliszu własną nielegalną pensję oraz była inicjatorką i długoletnią przewodniczącą „piątków literackich”.

w sierpniu – do rąk czytelników trafiła książka pt. „Państwo-religia. Instytucje państwowe i obywatele wobec religii w Europie Środkowo-Wschodniej w XX wieku” tom 2, pod red. dr. Jarosława Durki. Obejmuje ona artykuły dotyczące zmieniającej się sytuacji politycznej, która wymusza na obywatelach ustosunkowanie się do zagadnień, związanych ze świadomością religijną.

30 sierpnia – wydany został 16. tomik z serii „Kaliszanie” zatytułowany „Adam Asnyk (1838-1897). Poeta, działacz polityczny i społeczny” napisany przez Anetę Kolańczyk (nauczycielkę jęz. pol., animatorkę kultury, społeczniczkę, członka zarządu Stow. Promocji Sztuki „Łyzka Mleka”, członka KTPN oraz współorganizatorkę Festiwalu Poetyckiego im. Wandy Karczewskiej). W książeczce tej opisana została postać wybitnego poety i dramaturga, członka Rządu Narodowego w czasie powstania styczniowego, doktora filozofii, redaktora „Nowej Reformy”, członka honorowego Towarzystwa Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu, a przede wszystkim rodowitego kaliszana. Dzięki autorce bohater tomiku odżył na nowo, a książka o nim stała się elementem programu obchodów Roku Adama Asnyka w Kaliszu.

1 września – pod hasłem „W starym kinie” odbyło się „Święto ulicy Niecałej”, którą odwiedziły tłumy ludzi. Pośród licznych atrakcji, w tym stoisk z różnościami, występów artystycznych i konkursów, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk zaprezentowało swoje regionalne wydawnictwa. Największe zainteresowanie wzbudzała seria „Kaliszanie”, a sensacją był najnowszy tomik o Adamie Asnyku. Towarzystwo było również sponsorem nagród w konkursie na najlepsze, najciekawsze i oryginalne przebrania w stylu dawnego kina.

8 września – podczas XVIII Zjazdu Asnykowców, w Liceum im. Adama Asnyka w Kaliszu, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk zaprezentowało swoją ofertę wydawniczą.

11 września – w Villi Calisia miało miejsce spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu pt. „*Będziecie światłem, które ludzkość cieszy*”. Edycje utworów Adama Asnyka w kaliskich bibliotekach”, na którym omawiane i prezentowane były wydawnictwa znajdujące się w zbiorach trzech bibliotek: Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Miejskiej Biblioteki Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu i Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu. Spotkanie to mieściło się w ramach obchodów Roku Adama Asnyka w Kaliszu.

14-15 września – w Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz w Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk odbył się dwudniowy II Kongres Towarzystw Naukowych pt. „Rola towarzystw naukowych w rozwoju świadomości obywatelskiej i kulturowej”. Współorganizatorami tego naukowego spotkania była Polska Akademia Nauk, a z jej ramienia Rada Towarzystw Naukowych, Polska Akademia Umiejętności, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Towarzystwo Naukowe Płockie.

Na Kongres przybyła liczna delegacja z Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, a prezes prof. Krzysztof Walczak wystąpił z referatem pt. „Księgozbiory regionalnych towarzystw naukowych jako element krajowego zasobu bibliotecznego”. Podczas obrad podjęta została uchwała w sprawie sytuacji społecznego ruchu naukowego. Powstała ona, jako wynik głosów towarzystw regionalnych i branżowych, przypomina znaczenie towarzystw oraz formułuje postulaty m.in. w zakresie popularyzacji wyników badań naukowych.

19 września – Villa Calisia gościła licznie zgromadzonych kaliszczan, zainteresowanych promocją książki pt. „Adam Asnyk (1838-1897). Poeta, działacz polityczny i społeczny”, autorstwa Anety Kolańczyk. Znawczyni życia i twórczości poety zainteresowała słuchaczy opowiadaniem o wielu wątkach losów i kontaktów bohatera.

Podczas spotkania wystąpiła również młodzieńka skrzypaczka Michalina Reksa, której akompaniował Andrzej Bączyk, a cała tak ciekawie zorganizowana promocja dołączyła do programu obchodów Roku Adama Asnyka w Kaliszu.

23 września – odeszła od nas Kornelia Rybicka, doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, pracownica Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, współpracownik Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu oraz członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (od 2002 r.). Pani doktor była osobą cenioną, niezwykle twórczą i pełną kultury osobistej, została pochowana w Ostrowie Wielkopolskim.

30 września – w Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu odbyło się spotkanie z cyklu „Fotoplastikon” z Maciejem Błachowiczem (członkiem KTPN), który miał wykład popularno-naukowy pt. „Adam Chodyński - Kalisz jego wielka miłość”. Podczas wykładu prezentowane było wydawnictwo Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk pt. „Adam Chodyński (1832-1902) : historyk Kalisza” z serii „Kaliszanie”, autorstwa prof. Krzysztofa Walczaka.

3 października – w siedzibie KTPN miało miejsce posiedzenie popularno-naukowe, podczas którego mgr Ewa Martinek opowiedziała o swojej książce pt. „Szulec – wieś cudu Świętego Józefa”. Publikacja ta opisuje historię kultu św. Józefa i sytuację gospodarczą i społeczną podkaliskiej wsi, rekonstruuje też genealogię rodzin Szulca. Całość wiąże się z historią obrazu Świętej Rodziny w kaliskim kościele pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, zaś sama edycja stanowi część obchodów „Nadzwyczajnego Roku Świętego Józefa Kaliskiego”.

12 października – w inauguracji IX Zjazdu Wychowanków Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Anny Jagiellonki i Mikołaja Kopernika w Kaliszu oraz z okazji jubileuszu 100. rocznicy istnienia tejże szkoły, miała premierę wznowiona i poszerzona

monografia (poprzednio wydana w 1999 r.) pod red. Krzysztofa Walczaka. Książka ta pt. „Szkoła Dwojga Imion. Dzieje Gimnazjum i Liceum Anny Jagiellonki i Mikołaja Kopernika w Kaliszu” obejmuje zarys dziejów tej placówki, sięgający czasów powstania pierwszego w Kaliszu gimnazjum żeńskiego, aż po dzień dzisiejszy. Podczas zjazdu wydawnictwa Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk na kiermaszu zaprezentowała Ewa Obała.

19 października – w Państwowej Szkole Muzycznej w Kaliszu odbyła się Inauguracja Roku Kulturalnego 2018/2019; nagrody, wyróżnienia i podziękowania z rąk prezydenta Grzegorza Sapińskiego odebrali przedstawiciele środowisk twórczych i mecenasi kultury. Wśród laureatów znaleźli się również członkowie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk: w dziedzinie animator kultury – Adam Borowiak, za działalność literacką i wydawniczą – Ewa Obała oraz za zachowanie dziedzictwa kulturowego – dr Grażyna Schlender, dr Joanna Bruś, Leszek Tomczak i Grzegorz Waliś.

23 października – w siedzibie KTPN odbyło się spotkanie naukowe Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, na którym z wykładem pt. „Kilka uwag nad kaliskim Rubensem. Pierwsze próby naukowej recepcji dzieła”, wystąpiła dr Iwona Barańska. Wykład ten wzbudził wielkie zainteresowanie wśród słuchaczy, gdyż przedstawiony został materiał, przypominający dzieje obrazu, stanowiącego przez kilka wieków najcenniejszą ozdobę dzisiejszej katedry pod wezwaniem św. Mikołaja. Stał się on także przyczynkiem ciekawej dyskusji, będącej uzupełnieniem tematu.

październik – prof. Krzysztof Rottermund, wykładowca Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu oraz członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, został powołany na członka Komitetu Naukowego przy Międzynarodowym Towarzystwie Adolpha Henselta (Internationale Adolph-Henselt-Gesellschaft e.V.) w Schwabach koło Norymbergi.

27 października – przed dniem Wszystkich Świętych, członkowie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk wzięli udział w zorganizowanej kaliskiej akcji sprzątnięcia zabytkowego cmentarza prawosławnego przy Rogatce.

5 listopada – w siedzibie Kaliskiego towarzystwa Przyjaciół Nauk odbyło się Zebranie Zarządu, na którym omawiano sprawy Towarzystwa oraz organizację (wspólnie z Wydziałem Pedagogiczno-Artystycznym UAM) Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Kontakty artystyczne między blokami politycznymi po drugiej wojnie światowej w Europie Środkowej: sztuki wizualne, władza, propaganda kulturowa”, która odbędzie się w dniach 18-19 października 2019 roku. Konferencję przygotowuje Pracownia Historii Sztuki i Kultury Artystycznej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk z przewodniczącą dr Iwoną Barańską.

12 listopada – 100. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości była okazją do zorganizowania przez Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk seminarium w ramach współpracy między towarzystwami naukowymi pt. „Wkład towarzystw naukowych

i lokalnych środowisk w powstanie i działalność uniwersytetów w okresie Drugiej Rzeczypospolitej”. Z wykładem na to naukowe spotkanie zaproszona została wiceprezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk prof. Ewa Andrysiak mówiąc o Alfonsie Parczewskim i początkach Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

28 listopada – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk miało miejsce spotkanie naukowe pt. „Stwory, potwory i cudaki Wielkopolski Wschodniej”, na którym wystąpiła etnograf mgr Marta Kaleta. Prelegentka omówiła zebrane materiały, dotyczące ustnych podań z terenu regionu Kaliskiego, w których bohaterami są istoty nadprzyrodzone, pojawiające się w lokalnych opowieściach. Całości towarzyszył pokaz multimedialny, a po prelekcji rozwinęła się ciekawa dyskusja, poświęcona zachowanym jeszcze do niedawna ludowym wierzeniom.

3 grudnia – siedziba KTPN stała się miejscem kolejnego spotkania naukowego zorganizowanego przez Pracownię Historii Sztuki i Kultury Artystycznej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk z przewodniczącą dr Iwoną Barańską, poświęconego wystąpieniu mgr. inż. arch. Mateusza Rabięgi (absolwenta Politechniki Wrocławskiej, a obecnie studenta Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego, który prowadzi badania dotyczące architektury mieszczańskiej w procesach odbudowy Kalisza po 1914 roku) na temat „Odbudowa kaliskich kamienic po zniszczeniach I wojny światowej”. Referent zapoznał słuchaczy posiłkując się pokazem medialnym, jak wyglądała zabudowa śródmieścia Kalisza, kształtująca się od XIII wieku, po zniszczenie jej przez Prusaków oraz jak przebiegał proces odbudowy poszczególnych budynków.

Koreferentem był mgr Makary Górzyński (doktorant Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego oraz członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk), który odniósł się do wystąpienia przedmówcy i zaprezentował porównawczo kilka zagadnień badawczych architektury grodu nad Prosną z lat 1900-1914. Prelegent zatytułował swoje wystąpienie „Problematyka badań kaliskiej kultury mieszkaniowej w początkach XX wieku wobec ówczesnej modernizacji zabudowy starego centrum miasta – uwagi ogólne”.

Omawiane tematy zgromadziły wielu słuchaczy, w tym przedstawiciele władz miasta oraz wielu historyków sztuki i gości towarzystwa, zainteresowanych historią Kalisza. Po wysłuchaniu referatów rozgorzała dyskusja, zakończona sformulowaniem wniosku o podjęcie się przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk opracowania monografii poświęconej odbudowie Kalisza po I wojnie światowej, jako jednego z najciekawszych przypadków rekonstrukcji tkanki miejskiej w dziejach polskiej urbanistyki i architektury.

4 grudnia – w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu odbył się wieczór poświęcony promocji książki pt. „Felicja Łączkowska (1859-1932). Nauczycielka i działaczka społeczna” autorstwa Ewy Andrysiak i Henryki Karolewskiej. Bohaterką tomiku serii „Kaliszanie” została po raz pierwszy kobieta, zasłużona kaliszanka, nauczycielka, społeczniczka i inicjatorka tzw. piątków literackich. Jedną z autorek Henryka Karolewska (nauczyciel-bibliotekarz, kierownik działu informacyjno-bibliograficznego Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu, członek KTPN) opowiedziała słuchaczom o postaci opisanej przez nią i kobietach z nią współpracujących. Zaś kolejną twórczyni książki prof. Ewa Andrysiak (bibliolog, regionalistka, profesor Uniwersytetu Łódzkiego, wiceprezes

KTPN i prezes TPK w Kaliszu) skupiła się na bohaterce, jako twórczyni organizacji, towarzystw, czy szkoły, w której edukowane były młode dziewczyny.

11 grudnia – w siedzibie KTPN odbyło się zebranie Zarządu. Wśród omawianych spraw Towarzystwa, na uwagę zasługuje przegłosowana obniżka cen na niektóre wydawnictwa przeznaczone do sprzedaży oraz przyjęcie nowych członków rzeczywistych i wspierających.

12 grudnia – w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości oraz z okazji 100. rocznicy uzyskania przez kobiety w Polsce praw wyborczych, w kaliskim Ratuszu miała miejsce konferencja naukowa pt. „Kobiety w Niepodległej”, zorganizowana przez Archiwum Państwowe w Kaliszu i Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, ze wsparciem władz Miasta Kalisza. Po uroczystym powitaniu przez dyrektora kaliskiego archiwum dr Grażynę Schlender i prezesa KTPN prof. Krzysztofa Walczaka, głos zabrał Prezydent Miasta Kalisza Krystian Kinastowski. Z referatami wystąpiły przedstawicielki kaliskiego środowiska naukowego, i tak pierwsza głos zabrała gospodyni spotkania opowiadając o życiu i kaliskich kontaktach społecznej i kulturalnej okresu zaborów mówiła dr Elżbieta Steczek-Czerniawska. Kolejną wypowiedziała się Aneta Kolańczyk na temat Marii Konopnickiej, a o postaci Melanii Parczewskiej przypominała prof. Ewa Andrysiak. W czasie przerwy była możliwość obejrzenia wystawy, przygotowanej przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. Adama Asnyka w Kaliszu pt. „Kaliszanki mają głos”, którą przedstawiła Ewa Obała. Drugą część sesji rozpoczęła Henryka Karolewska omawiając postać i działalność Felicji Łączkowskiej, a tuż po niej Anna Tabaka przybliżyła gospodarczą i społeczną działalność sióstr Marii i Emilii Chrzanowskich. Na zakończenie postać Marii Dąbrowskiej zaprezentowała Grażyna Przybylska. Konferencja ta ukazała nie tylko najwybitniejsze przedstawicielki świata działań społecznych, kulturalnych i literackich lecz nakreśliła także szersze tło ruchu kobiecego w Kaliszu przełomu dziewiętnastego i dwudziestego wieku, dzięki temu zgromadziła wielu zainteresowanych tematyką kaliszank, wśród których wyróżniały się grupy młodzieży kilku kaliskich szkół średnich.

Ewa Obała